

**Arachnológiai vizsgálatok a „Vértesboglári gyepék” LIFE 05NAT/HU/000117 számú projekt keretében**

**Szinetár Csaba**

NYME, Savaria Egyetemi Központ, Természettudományi és Műszaki Kar Állattan Tanszék. 9700 Szombathely, Károlyi G. tér 4.  
e-mail: [szcsaba.bdtf@gmail.com](mailto:szcsaba.bdtf@gmail.com)

A vizsgálati terület a Vértes hegység lábánál, egy mérsékelten meredek, déli kitettségű, meszes alapkőzetű, lösszel fedett lejtőn fekszik. A terület természetes növényzete erdősztyep, de az erdők jelentős része már kivágásra került. Jelenleg a terület másodlagos eredetű pannon sztyeppréttel fedett. A gyepek nagy része évszázados legelő, melyet kb. egy évtizede szinte teljesen felhagytak. Ezt követően a terület erőteljesen elcserjésedett. 2005-ös évi a Vértes Közalapítvány szárzúzózással szorította vissza a cserjéket. A visszaállított legelőt harmadik éve a közalapítvány kb. 200 rackája legeli pásztoroló legeltetéssel. A legeltető gazdálkodás célja a hegylábú füves élőhely fenntartása, elsősorban zoológiai értékeinek érdekében (ürge, parlagon álló). A több élőlénycsoport esetében végzett gyepekkezelés-monitorozási vizsgálatok célja a kezelések hatásainak felmérése, ezen belül a legeltetés optimális intenzitásának megállapítása. Az arachnológiai vizsgálatok 2007-2009 folyamán két-két vizsgálati időszakban történtek. A 2007-es vizsgálatok csak a szórványos legeltetésű és legelésből kizárt kijelölt mintaterületeken zajlottak. A kimutatott fajok ökológiai jellemzői alapján kiemelkedően magasnak volt mondható a jó természetességi viszonyokat jelző fajok száma, meglepően alacsony a bolygatást jól tűrő, valamint a másodlagos és természetes élőhelyekre egyaránt jellemző fajok száma. Hasonlóképpen meglepően alacsony volt az agrárterületekhez kötődő (agrobiont és agrofíli) fajok részesedése. A 2008-ban és 2009-ben már az intenzíven legeltetett területet is sikerült bevonni a vizsgálatokba, így a legelés intenzitásának a hatását is értékelni tudtuk. A tavaszi időszakokban a legmagasabb denzitást és fajszámot a legelésből kivont, elzárt területen tapasztaltunk. Megállapítottuk, hogy ekkor a túllegeltetés jelentősen csökkenti a pókfauna denzitását. Egyúttal a bolygatás toleráns és agrobion fajok gyakorisága látványosan megnő ebben a habitat feltételben és az őszi szezonban már a fajszám és fajdiverzitás is ennél a kezelésnél lesz szignifikánsan magasabb. Ugyan az egész területre (270ha) vonatkoztatva nem tekinthető magasnak a 200 egyedből álló állatállomány, de ahhoz, hogy ne jelentkezzenek a túllegeltetés kedvezőtlen hatásai, és a becserjésedés se alakítsa vissza a területet, a legeltetés területi és időbeli eloszlását érdemes körültekintően megtervezni, és kontrolláltan kivitelezni.

